

LUX FILM DAYS

3 FILMS
24 TALEN
28 LANDEN

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüven
Frankrijk, Duitsland, Turkije, Qatar

MUSTANG

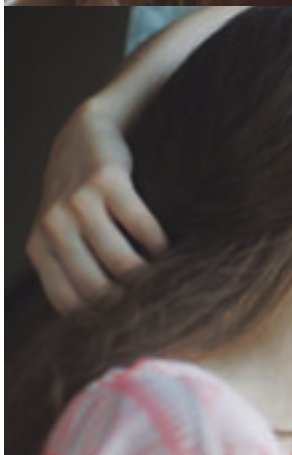
DENIZ GAMZE ERGÜVEN

Begin van de zomer in een dorp in het noorden van Turkije. Lale, Nur, Ece, Selma en Sonay zijn vijf zussen, onafscheidelijk als de vijf vingers van een hand. Op de terugweg van school spelen de meisjes in alle onschuld met een paar jongens. De veronderstelde zedeloosheid van hun spel geeft aanleiding tot een schandaal met onverwachte gevolgen. Hun thuis verandert geleidelijk in een gevangenis, huishoudelijke taken komen in de plaats van school en er hangen huwelijksregelingen in de lucht. In hun gedeelde verlangen naar vrijheid proberen de vijf zussen de beperkingen die hun worden opgelegd, te omzeilen.

THEMA'S: SCHEIDING VAN KERK EN STAAT, GELIJKHEID, PATRIARCHAAT, BOTSING TUSSEN WAARDEN

Scenariste en regisseuse Deniz Gamze Ergüven belicht de ontwikkelingen die tot het snelle isolement van vijf jonge en levenslustige meisjes leiden. Ze toont ongetwijfeld niet de algemene werkelijkheid in Turkije, maar veeleer een extreme, uitzonderlijke situatie. Turkije is inderdaad een land van tegenstellingen. Vrouwen verwierven er al in 1934 het recht om te stemmen tijdens nationale verkiezingen, veel vroeger dan in heel wat Europese landen, maar ze zijn nog altijd sterk ondervertegenwoordigd in de politiek. Turkije maakt een spagaat tussen de bevrijdende waarden van de in het begin van de 20e eeuw gestichte seculiere staat en de diepgewortelde patriarchale gebruiken van haar bevolking; zo keurde het land in 2001 een nieuw burgerlijk wetboek goed waarin vrouwen op alle vlakken dezelfde rechten krijgen als mannen, maar wordt het tegelijk geconfronteerd met de opkomst van religieus geïnspireerde politieke partijen met een veel traditionelere visie op de rol van vrouwen in de samenleving, zoals de AKP, de Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling.

De haast schizofrene tweedeling (tussen steden en hoofdstad enerzijds en platteland en provincies anderzijds) die de Turkse samenleving kenmerkt, komt bijzonder goed naar voren in de film van Deniz Gamze Ergüven. Zij brengt het spanningsveld tussen twee naast elkaar bestaande werelden met tegengestelde waarden met veel talent en uiterst geloofwaardig in beeld. Dat de huishouding van de vijf jonge meisjes met hun grootmoeder, oom en tantes geen karakteristiek Turks gezin vormt, belet de cineaste niet om met veel durf de positie van de vrouw in traditionele leefgemeenschappen aan te kaarten. In haar vertelling buigt ze zich over een cruciale problematiek die ook een rol speelt in het kader van de toetreding van kandidaat-landen tot de Europese Unie. Dit belangrijk thema vormt de algemene achtergrond van de film.

DE WERKELIJKHEID, MAAR VAN EEN AFSTAND

Mustang gaat uit van een bestaande werkelijkheid, maar beschrijft deze daarom niet op streng realistische wijze. Alleen al de titel van de film — het wilde paard staat symbool voor de vijf tieners en met name Lale — kondigt een verhaal aan dat deels tot het rijk der fabelen behoort. De fabelachtige dimensie is ook terug te vinden in het scenario dat onder meer speelt met tegenstellingen tussen twee typen personen (de zussen en hun oom Erol) en een conflictsituatie beschrijft die gestaag verslechtert, maar eindigt met een symbolische, dubbele wending. Tot slot wordt de ernstige ondertoon van de film geregeld verlicht door humoristische momenten die de kijker ook in staat stellen afstand te nemen van de dramatische gebeurtenissen die zich op het doek afspelen.

VIJF ZUSSEN MET EEN HEEL HECHTE BAND

Tussen de vijf tieners bestaat een heel hechte band. Ze vormen welhaast één enkele persoon en wat een van hen overkomt, heeft stevast een impact op de gevoelstoestand en het gedrag van de anderen.

Desondanks geven de meisjes geleidelijk hun eigen karakter bloot. Lale, de jongste, is de vurigste voorvechtster van hun vrijheid en de bezielende kracht achter hun verzet, terwijl haar zussen elk op hun manier en soms heel anders reageren op de weg die ze gedwongen worden te gaan. Terwijl Sonay het hoofd biedt aan haar grootmoeder door een gearrangeerd huwelijk te weigeren en er als enige in slaagt te trouwen met de man van haar hart — ze beleeft net op het goede moment een oprechte en wederzijdse liefdesrelatie die door haar familie wordt aanvaard op voorwaarde dat de geliefden meteen trouwen —, geeft Selma gestalte aan de talrijke vrouwen in patriarchale samenlevingen die een gedwongen huwelijk als onontkoombaar beschouwen en zich hier gelaten bij neerleggen.

HERHALING

De film draait rond de tegenstellingen tussen oom Erol en zijn nichtjes en bestaat uit een aaneenschakeling van gebeurtenissen die zich telkens op iets andere wijze herhalen en samenvoegen.

WENDING

De geleidelijke radicalisering van het conflict tussen oom Erol (de gevestigde orde) en Lale (het verzet tegen deze orde) zorgt voor een stijgende dramatische spanning die een hoogtepunt bereikt aan het eind van de film, wanneer zich een onverwachte wending voordoet. Erol slaagt er niet in het huis dat hij zelf tot een vesting heeft omgebouwd, binnen te komen en wordt zo het slachtoffer van zijn eigen intriges, terwijl deze vesting voor zijn nichtjes verandert van een gevangenis in een toevluchtsoord en de weg naar hun bevrijding.

Deze wending leidt ertoe dat Nur, tot dusver kalm en volgzaam, haar jurk in stukken scheurt en door het raam gooit, waarbij ze schreeuwt dat ze de politie gaat bellen en vertellen wat er allemaal gebeurd is. Ondanks haar jonge leeftijd beseft zij blijkbaar heel goed dat de maatregelen die haar familie tegen haar zussen en haarzelf heeft genomen – de gedwongen huwelijken, het verbod om nog langer naar school te gaan en alle vormen van dwang en geweld die ze hebben ondergaan —, in strijd zijn met de wet. De symbolische omkering van de rollen versterkt de politieke strekking van *Mustang*, die een ondubbelzinnige aanklacht vormt tegen een in rechte paritaire samenleving die in de praktijk echter nog altijd fundamenteel ongelijk is.

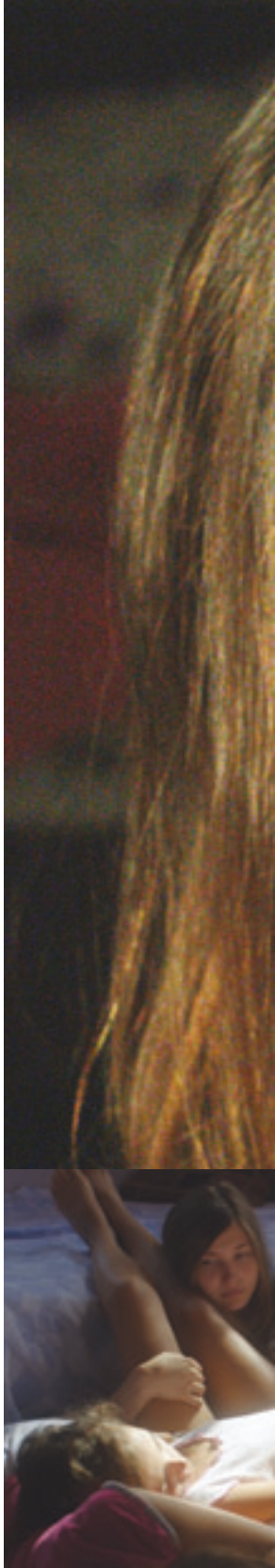
TEGENGEWICHT

De wending die de climax van de film vormt, gaat gepaard met een uitgesproken verandering van toon. In plaats van een verdere toename van de dramatische spanning ervaart de kijker plots een gevoel van opluchting en moet hij zelfs lachen. Het verhaal bevatte echter al heel wat komische elementen, zij het verspreid over de film.

Vooraf de groep vrouwen rond de grootmoeder zorgt voor lachwekkende gebeurtenissen. Heen en weer geworpen tussen patriarchale gebruiken en hun gevoelsmatige solidariteit met de jonge meisjes twijfelen deze oudere vrouwen namelijk voortdurend tussen twee houdingen. Aan de ene kant eist de grootmoeder van haar kleindochters dat zij zich voorbeeldig en „fatsoenlijk” gedragen, maar aan de andere kant verdedigt ze hen tegen het overdreven autoritaire optreden van Erol door hun misstappen te verdoezelen of haar zoon terecht te wijzen.

De grappigste scène uit de film speelt zich af in het dorp, terwijl de vijf zussen stiekem een voetbalwedstrijd bijwonen. De grootmoeder ziet haar kleindochters op televisie en valt flauw. Uit vrees dat ook de mannen hen te zien krijgen, grijpt tante Emine een hamer en vernielt ze de elektriciteitskast die het huis van stroom voorziet. Als de mannen beseffen dat de rest van het dorp geen last heeft van de stroomstoring, begeeft ze zich zonder aarzelen naar een elektriciteitsmast en bekogelt ze die net zo lang tot er een fatale ontploffing plaatsvindt die het hele dorp in duisternis dompelt. Dankzij deze haast surrealistische scène valt de dramatische spanning rond de mogelijke ontdekking door Erol van de escapade van zijn nichtjes weg. Omdat de mannen geen weet hebben van wat er zich afspeelt, maken ze bovendien een domme indruk en verliezen ze als het ware hun absolute macht.

Aan het eind van de film wordt oom Erol opnieuw voor schut gezet wanneer Nur en Lale erin slagen hem buiten te sluiten uit de vesting die hij eigenhandig om de meisjes heen heeft opgetrokken. In deze uiterst spannende scène probeert Erol op alle mogelijke manieren het huis binnen te komen — vermoedelijk met gewelddadige of zelfs moordlustige bedoelingen —, maar het feit dat hij het slachtoffer wordt van zijn eigen intriges, creëert een hilarisch effect dat de kijker niet onberoerd kan laten.

STOF TOT NADENKEN: HET GEBRUIK VAN DE RUIMTE

In *Mustang* belicht Deniz Gamze Ergüven de kloof tussen een openbare, moderne ruimte en een persoonlijke leefwereld waar nog altijd de traditionele waarden van de patriarchale samenleving gelden. Bestaat deze kloof ook in onze maatschappij?

Tekst bewerkt door Vinciane Fonck

les grignoux

REGISSEUSE Deniz Gamze Ergüven
SCENARIO Deniz Gamze Ergüven,
Alice Winocour
CAST Güneş Nezihe Şensoy, Elit İscan,
Doğa Zeynep Doğuşlu, Tugba Sunguroglu,
İlayda Akdoğan, Nihal G. Koldas, Ayberk Pekcan
DIRECTORS OF PHOTOGRAPHY
David Chizallet, Ersin Gök
MUZIEK Warren Ellis
PRODUCENT Charles Gillibert
COPRODUCENT Frank Henschke
PRODUCTIE CG Cinéma
COPRODUCTIE VISTAMAR FILMPRODUKTION
JAAR 2015
DUUR 94 minuten
GENRE Drama
LANDEN Frankrijk, Duitsland, Turkije, Qatar
ORIGINELE VERSIE Turks

DE VERHALENDE KRACHT VAN FILM

Het Europees Parlement stelt met plezier de drie films voor die meedingen naar de LUX-filmprijs 2015:

MEDITERRANEA van Jonas Carpignano

Italië, Frankrijk, Verenigde Staten, Duitsland, Qatar

MUSTANG van Deniz Gamze Ergüven

Frankrijk, Duitsland, Turkije, Qatar

UROK (THE LESSON) van Kristina Grozeva en Petar Valchanov

Bulgarije, Griekenland

Deze veelzijdige films, die het resultaat zijn van de grote toewijding en creativiteit van getalenteerde jonge Europese regisseurs, zullen tijdens de vierde editie van de LUX-filmdagen worden vertoond.

LUX-FILMPRIJS

Cultuur is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling van onze samenleving. Vanuit deze gedachte heeft het Europees Parlement in 2007 de LUX-filmprijs ingevoerd, met het doel om de distributie van Europese films over heel Europa te vergroten en een Europees debat op gang te brengen over belangrijke maatschappelijke kwesties. De LUX-filmprijs is een uniek initiatief. Terwijl de meeste Europese coproducties slechts in het land van oorsprong te zien zijn en zelden elders worden gedistribueerd, zelfs binnen de EU, biedt de LUX-filmprijs drie Europese films de zeldzame kans om in de 24 officiële EU-talen te worden ondertiteld. De winnaar van de LUX-filmprijs wordt op 25 november 2015 gekozen door de leden van het Europees Parlement.

LUX-FILMDAGEN

Uit de LUX-filmprijs zijn ook de LUX-filmdagen voortgekomen. Sinds 2012 brengen de LUX-filmdagen de drie films die strijden om de LUX-filmprijs, naar een breder Europees publiek. Via de LUX-filmdagen nodigen we u uit voor een onuitwisbare culturele ervaring die grenzen overstijgt. Van oktober t.e.m. december 2015 kunt u zich aansluiten bij een publiek van film liefhebbers uit heel Europa en *Mediterranea*, *Mustang* en *Urok (The Lesson)* bekijken in één van de 24 officiële talen van de EU. Vergeet niet te stemmen voor uw favoriete film via onze website luxprize.eu of onze Facebookpagina.

PUBLIEKSVERMELDING

De publieksvermelding is de publieksprijs van de LUX-filmprijs. Breng uw stem uit op *Mediterranea*, *Mustang* of *Urok (The Lesson)* en u maakt kans om in juli 2016 — op uitnodiging van het Europees Parlement — het internationaal filmfestival van Karlovy Vary bij te wonen en er de winnaar van de publieksvermelding aan te kondigen.

KIJK,
DISCUSSIEER
& STEM

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU